

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I

Established

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

1893.

TWO SECTIONS — SECTION 1

Рік LIII. Ч. 255. Нью-Йорк і Джерсі-Сіті, Субота, 29 грудня 1945.

No. 255. New York and Jersey City, Saturday, December 29, 1945. Vol. LIII

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

ПРОГОЛОШЕНО ОФІЦІЙНО ВИСЛІД НАРАД В МОСКВІ

В Вашингтоні, Лондоні та Москві проголошено рівночасно офіційний комюнікат міністрів закордонних справ Злучених Держав, Великої Британії та Советського Союзу про справи, над якими радились в Москві, та щодо яких досягнуто згоду. Це ті справи, про які згадували американські кореспонденти ще вчора, а це в справі атомової бомби, контролі над Японією, та Далекосхідної Дорадчої Комісії у Вашингтоні. До цього ще треба додати згоду в справі спільної управи Кореєю та стягнення советських і американських військ з Китаю та допомога об'єднаному, демократичному Китаєви. Злучені Держави і Британія зобов'язались визнати уряди в Румунії та Болгарії, якщо вони докажуть, що там існує свобода слова, преси і виборів. „Три Потуги” задержали право вета. Хід нарад мав виявити, що Злучені Держави мають перевагу щодо справ на Північному Тихоокеані, а Совети на Балкані. Впадає в очі, що нема в комюнікаті згадки про події в Ірані, ні про тертя між Советами і Туреччиною.

ВЖЕ СПРОВАДИЛИ СИРІТ.

Президент Труман заговорив про благородний акт збоку Америки, себто про допуст певного числа емігрантів-біженців до Злучених Держав, зокрема сиріт. Та Польський Семинар в Орчард-Лейк, Мішиген, проголосив, що вже прибуло до нього 31 польських хлопців, сиріт, головню по польських колоністах з західно-українських земель, що були вивезені на Сибір. Сиріт спроваджено з Індії. Мають їх спроводити ще далеко більше. Тут їм дали приміщення і науку. Теж оголошено збірку на їх утримання.

ПРОГРАЛИ!

Так пишуть американські польські газети у зв'язку з тим, що президент Труман прийняв у Білому Домі нового польського амбасадора, яким є Оскар Лянге, що то був зрієкся польського громадянства і набув американське, а тепер знов зрієкся американського громадянства і вернув до польського, щоб стати амбасадором Польщі. Проти допущення його до Білого Дому робили американські поляки довгі й зав'язі заходи. Та це, як видно, не допомогло. Тому пишуть, що програли. Лянге це той, що ізлив свого часу з Америки з кс. Орлеманським до Москви і мав там побачення з Сталіним.

А ЧОМУ НЕ МОГЛИБ ТАК ПОСТУПИТИ?

Канадійський „Новий Шлях” пише згадки наближаючихся Різдвяних Свят про потребу скріплення фондів, призначених на допомогу українським скитальцям. У зв'язку з цим читаємо там таке:

„Та ось надходять Різдвяні Свят. В нас вже є звичай, щоб з того приводу обдаровувати своїх ближчих і дальших свояків, друзів, знайомих. А що якби так цим разом замість дарунків для своїх свояків, кожний і кожна з нас призначили гроші, що мав би бути виданий на такі дарунки, на дар для наших нещасних скитальців? Це було б дуже благородне діло, а при тому й безкоштовне, бо всеодно гроші, дані на поміч скитальцям, був би в іншому разі вжитий на дарунки для свояків, друзів і знайомих. Як можуть члени юній Канадського Конгресу Праці присвятити свій денний заробіток на поміч своїм товаришам по праці, страйкуючим Юній Автомобілевих Робітників Америки в Віндзорі, то чому не можуть канадійські українці масово зложити свої різдвяні дарунки на поміч своїм братам і сестрам-скитальцям?”

А чи не моглиб таке саме зробити і американські українці?

ЗА РОСІЙСКУ МОВУ В ШКОЛАХ.

В Шікаго має відбутись в днях 27—29 грудня річний зїзд Асоціації учителів східно-європейських мов. Про неї пише в Н. Р. Слові Фіодор С. Мансвєтов, кажучи, що та організація тепер дуже зросла під проводом професора Колумбійського університету Колемана. Російська секція, пише він, є найбільша в тій Асоціації, а її ньюйорський відділ виготовив на ці наради в Шікаго резолюцію з такими вимогами: Впровадити російську мову в гай-скул як одну з обов'язкових чужих мов; урівноправити в одному чи більше університетах курси для підготовки учителів російської мови. Мансвєтов пише, що тепер всюди зростають курси російської мови, а де їх нема, то вина самих „русских”. Радить „русским” організаціям міста Шікаго засипати річний зїзд Асоціації домаганнями прийняти цю резолюцію, яку пропонує Асоціації її російський відділ з Нью-Йорку.

А чи не вартує заургувати ту

СТВОРЕНО МІЖНАРОДНИЙ МОНЕТАРНИЙ ФОНД І БАНК

РАДУЙСЯ УКРАЇНО НОВИМИ ВЧЕНИМИ!

Советські джерела звідомляють про поповнення Академії Наук УРСР новими членами. Отже на першому місці згадують за Дмитра Мануїльського. А що йому тяжко приписати якусь діяльність на научному полі, то пишуть, що він очолював українську делегацію до Сан-Франсиско, та має наукові заслуги „в галузі історії робітничого руху”, історії СРСР та радянської національної політики. Теж став академіком і другий делегат на конференцію в Сан-Франсиско, проф. М. Н. Петровський. Між іншими членами ніби української Академії Наук стрічаємо такі прізвища: С. О. Лебедев, К. К. Хренов, О. І. Душечкін, О. І. Кіпріанов, А. П. Філіпов, Г. М. Савін, М. Г. Попов, чи такі як Л. К. Третьяков, М. В. Птух, М. А. Лаврєнтієв, Г. В. Курдюмов. Ось таких „українських” науковців напродукував Кремль для Академії Наук УРСР, чи властиво відкомандирував до неї.

„ЗАЛОМАННЯ” І „ЗАБРИХУВАННЯ”.

Пише „Нови Сьвят”, що як втретє поділили великі потуги Польщу, то тоді було слідне між поляками велике заломання. Боротьбу за незалежність Польщі почали вважати многі вже за безнадійну. Тільки польська Велика Еміграція змогла вдержати огонь боротьби! А тепер пише газета, є інакше. Тепер ті з поляків, що не хочуть боротись, голосять, що Польща вже вільна, що уряд у Варшаві є дійсно польським, та що нужда і руїни в Польщі це тільки робота німців, а не теж і другого наїзника — московського. Отже нема тепер давного „заломання”, пише газета, а є тільки „забрихування”.

„УКРАЇНСЬКИЙ ШАМΠΑН”.

В Одесі в винному заводі поставлено до пивниць 30 тисяч пляшок українського шипучого вина. Це має бути започаткування виробу „українського шампану”.

БАГАТСТВА БУКОВИНИ.

В Путильському районі на Буковині знайдено великі поклади марганцевої руди, а в Черновецькому районі нафту і світляний газ, а в горах мармур і графіт.

Асоціацію і в справі української мови в американських школах?

Дня 27 грудня стверджено в Вашингтоні, що представники 28 держав підписали документ про те, що їхні уряди ратифікували Угоду в Бретон-Вудс та зложили свої вступні влати до Міжнародного Монетарного Фонду і Банку для Відбудови і Розбудови. Тим самим ця міжнародна інституція ввійшла в життя. Між тими, що підписали, бракує Росії, але надіються, що СРСР підпише документ до 31 грудня 1945, що є останнім речинцем підпису і влати. Банк матиме \$8,800,000,000 для стабілізації валюти в світі. Таку стабілізацію вважається передумовою піднесення міжнародної торгівлі, без якої не може бути піднесення добробуту в світі.

БРЕХНЯ ПРО УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ.

Є вона зібрана цілості англійською мовою в Канаді в брошурі, виданій в Торонто канадійськими комуністами під заголовком: The Truth About Ukrainian „Refugees” in Germany. Брошуру розсилають комуністи членам парламенту в Отаві та визначним людям, представляючи нещасних українських скитальців в Європі „гітлерівськими запродавцями”, „воєнними кримінальниками”, „норвезькими квізлінгами” чи „французькими лявалями”. Це їхня проти-акція проти цього, що в парламенті в Отаві підніслись благородні голоси послів з українського роду та інших, що взяли скитальців в оборону. У своїх брехнях про скитальців дали канадійські, українські большевики ще визначне місце архибрехні Д. З. Мануїльського про українських націоналістів.

ЗАЖДАТИ...

До Польщі виїхала була соціалістична делегація з Англії, щоб перевірити відносини. Але вернувшись, ніщо не розповіла. Та одна шкотська газета („Болетин”) звернулася до одного з членів делегації, Роберта Тейлора, з проханням в'їзнити, чому мовчать. Тейлор передше дораджував полякам в Англії вертати до Польщі, та побувши в Польщі зрозумів, чому не вертають. Делегація, якої був членом, так була потрясена тим, що бачила в Польщі, що заки рішилася про це публично говорити, пішла порадитись щодо цього Ернста Бевина, міністра закордонних справ. Та цей порадив заждати і наразі здержатися з звітами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Чи тільки сліпі, глухі й нерозумні?

Найгірші слова, які є тепер у комуністів і комуністичних, коли йде про Україну та український нарід, це слова: „самостійник” і „жовто-блакитник”. Це тепер щось далеко гірше ніж такі давні большевицькі назви як „контр-революціонер”, „білогвардієць”, „троцькіст”. Це тепер те саме, що „фашист” чи „нацист”, що сам „Гітлер”. До цього кремлінська пропаганда наказала долучити ще все те, чим оповила „самостійництво”, чи там „мазепинство”, чорносотенщина царських часів, включно з церковним „прокляттям зрадника Мазепи”.

Та коли брати справу українського самостійництва так ясно й просто, як воно було в Росії за царя і є тепер за Сталіна, то не буде непорозуміння. Але так є, що й українські комуністи твердять як ті останні дурні, що в Соведах існує і нині право „на вільне самовизначення, аж до відокремлення й утворення самостійної держави”. Та тут дураками вони тільки прикидаються, бо знають, що наділі так не є. Вони тільки пробують тим інших баламутити. Бо де і коли таке право в дійсності існувало в Україні під Соведами? Що воно було написане, то це правда. Але правда остільки, що не одна така большевицька брехня була ухвалена, проголошена і записана, але хіба на те, щоб потім при її допомозі, легше було знайти таких, що за таке право впоминалися, та щоб їх за те розстріляти чи в інший спосіб зліквідувати.

Хіба кожна думаюча людина мусить визнати, що якщо є якесь право, то тим самим є можливість з нього користатися, або принаймні його обороняти письмом і словом. Отже, коли є право, що Україна може відокремитися і стати самостійною, то як можна переслідувати тих, що є „самостійниками”, що хочуть, щоб Україна відокремилася від Росії, себто, що змагають до такого, що їм саме право дозволяє? Як

можна таких людей вважати найбільшими злочинцями і їх ще найгірше з усіх переслідувати та найганебнішими назвами називати? Прецінь ніякий „самостійник”, ні ніяка „самостійниця” група не можуть бути небезпечними, якщо загальне населення, чи його більшість, не є з ними. Навіть чужі сили ніколи не рахувались би з такими „самостійниками”, які є видумкою чи якимсь малесеньким числом, без впливу і значіння. А якщо Україна така щаслива в дружбі з Росією, то навіть булоб пожаданим дати вільне слово „самостійникам”, бо тоді виявилось би, які то вони слабкі, як не мають нікого за собою. Тоді доперва скомпромітовано би цілковито „самостійників” і „жовто-блакитників”. Сам нарід в Україні їх зліквідував би!

Та з Україною і українським народом є так, що в самому Кремлі добре знають, що якщо б дати тому народові можливість сказати вільне слово, то й сліду не стало б з союзу України з Кремлем і з московської диктатури над Україною! Отсе є та правда, якої Кремль боїться.

Право на відокремлення України від Росії було проголошене і записане, але ніколи і ні в чому пошановане. Навпаки, воно стало на практиці найбільшим злочинством. Бо той, що того права посміє домогатися, хто говорив про це, чи писав вірші, оповідання, статті про самостійну Україну, відокремлену від Москви, того безпощадно карано. Тому 28-літні роковини існування т. зв. Української Радянської Соціалістичної Республіки, які тепер большевики обходили, є 28 роками глуму над свободою і незалежністю України і над тими найкращими дітьми України, що для цієї свободи свій талант і своє життя віддавали у давньому минулому і в сучасній добі.

Така свобідна і незалежна Україна, що була ідеалом Шевченка, Франка чи Лесі Українки, це не те, що диктатура Крем-

лю. Не бачити цього і не розуміти, значить бути сліпим на два ока, глухим на два вуха, чи бути тим, що йому щось в голові бракує, або, коли цього всього нема, то — бути чимсь ще гіршим, просто зрадником свого народу.

КЛАДУТЬ СТАЛІНА У ГОЛОВИ МОВ ЛОПАТОЮ.

Большевицькі У. Щ. Вісті видрукували уривок з колективної поеми, зложеної групою, „поетів Радянської України” в 1945 році під наголовком „Слово великому Сталіну від українського народу”. В ній читаємо таке: „Так генієм Сталіна славна, завзята, навік неподільна, навік молода, від дому ЦК до колгоспної хати живе Україна в напрузі труда”.

Цікаво булоб знати, куди ще зайдуть комуністи в Україні з Сталіном, як він ще так поживе кілька років? Ще переминаять саму назву України на „Сталін”, а „український нарід” називають „сталінським”. Тоді вже буде менше клопоту, як писати і говорити і кому що в Україні приписувати та завдячувати.

Ще додамо, що на цю поему поміщено знагоди 28 роковин „існування Радянської України”. У зв'язку з повстанням цієї „радянської” України пишуть, що в 1917 році, як вибухла в Росії революція, то:

„Тоді зібралось різне баракло на Україні, назвало себе Українською Центральною Радою і проголосило Українську Народну Республіку. Настав, мовляв, для нас час попанувати над українським народом і прилучити його до культури німаків”.

Та таке не сталося, бо „українські робітники і селяни” проголосили радянську владу і „в тісній спілці разом із російськими трудящими прочистили країну від різномірної гнилі та почали господарити без різних паразитів”.

Міліони тих, що згинули в Україні від чекістів чи з голоду і другі міліони, що згинули на Сибірі чи на Соловках, це свідки того „очищення”, якого доконали „трудящі з Кремлю”, оті справжні паразити в Україні.

ХТО ТІТО?

В ньюйорській хорватській газеті, що є за югославським. Тітом, пише Г. Фодор з Білгорода, що в Югославії розпускають між іншим і такі вісти, що Тіто це „український єврей, що боровся в Іспанії”. Фодор пише, що Тіто походить з хорватського села Нагорєя, на границі Словенії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що спеціальні збори відбудуться 30. грудня в годині 1. пополудні в справі: як ми можемо зацікавити молодь, що повернула з армії, щоб вступала до Союзу і перебирала роботу в відділі. — За уряд: П. Біганич, предс.; А. Куземчак, кас.; В. Годчак, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ”.**МИРОН ЛІТВІН І СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛИЙ
ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині клієнта:

KAIN MORTUARIES, INC.
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646

— or —
E. H. VREELAND, Mgr.
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bielow 3-6762

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 8-6577

УВАГА! — РАЧЕСТЕР, Н. Й.!**ЗБОРИ ДЕЛЕГАТІВ БРАТСТВ, ТОВ. І КЛЮБІВ**

—:—:—: відбудуться —:—:—:

В ЧЕТВЕР, 3. СІЧНЯ (JANUARY 3, 1946)

В ЦЕРКОВНИЙ ГАЛИ КОЛО ШКОЛИ
В годині 8. вечером точно.

Котрий відділ, Братство, Товариство, або Клуб ще не вибрав делегатів, то урядники або члени згаданого відділу можуть брати участь у зборах. На тих зборах буде усталений уряд Українського Американського Запозомогового Комітету на 1946 р., як також буде вибір делегатів на Конгрес У. К. Комітету, що репрезентувати будуть нашу громаду. Кожний українець і українка, котрі є прихильні нашому Комітетові, повинні бути на цих зборах.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

К. Шевчук, Роман Пристай, Текля Януш, Роман Гладун, М. Сокольський, А. Задорескі, Роман Дмитрієв, о. П. Лесюк, о. В. Турул.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL DIRECTOR

& EMBALMER

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕЙПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

клієнта як в день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgen 4-5131